

Nazwa przedmiotu:	Źródłoznawstwo ceramiczne
Course title:	Pottery Analysis
Kod:	05-ZCER-12
Course code:	05-ZCER-12
Rok studiów:	I, studia drugiego stopnia (magisterskie)
Year of study:	I, second cycle studies (M.A. postgraduate)
Semestr:	2, letni
Semester:	2, summer
Typ zajęć:	laboratorium, fakultatywne
Type of course:	laboratory, optional
Liczba godzin:	15
Number of hours:	15
Punkty ECTS:	1,5
ECTS credits:	1,5
Osoba prowadząca:	dr Jacek Wierzbicki
Name of lecturer:	Dr. Jacek Wierzbicki
Poziom kursu:	zaawansowany
Level of course:	advanced
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	brak
Prerequisites:	none
Metody oceny:	test pisemny
Assessment methods:	written test
Treści przedmiotu:	<p>Zajęcia poświęcone są przede wszystkim umiejętności przeprowadzenia typowej dla analizy archeologicznej czynności, jaką jest makroskopowy opis ceramiki – najistotniejszy w opracowywaniu materiałów neolitycznych. Obejmują one opis przykładowego wyposażenia stanowiska badawczego i sposoby jego zastosowania w praktyce – zajęcia prowadzone są na próbkach zróżnicowanej pod względem chronologicznym i kulturowym ceramiki neolitycznej. Omawiana jest identyfikacja różnych cech technologiczno-użytkowych ceramiki, a także sposoby ich opisu słownego lub za pomocą wybranych systemów kodowania. Kolejnym etapem jest rozpoznawanie elementów konstrukcyjnych naczyń, na przykładzie wybranych fragmentów ceramiki o charakterystycznych formach mikromorfologicznych, oraz metody ich opisu. Następnie analizowane są na konkretnych przykładach techniki i typy wątków zdobniczych oraz sposoby ich opisu i kodowania w oparciu o wybrane propozycje różnych autorów. Podsumowaniem zajęć są przykładowe sposoby wykorzystania zgromadzonych informacji w aspekcie chronologii i funkcji stanowisk oraz znaczenia społecznego ceramiki.</p>

<p>Course contents:</p>	<p>Classes are devoted primarily to getting knowledge about the ability to carry out one of the most typical archaeological analytical activity, that is the macroscopic analysis and description of pottery – the most important in the study of Neolithic ceramics material. In the beginning classes are focused on characteristic of the test equipment. Then classes turn on methods of test application in practice and are conducted on the samples of Neolithic pottery, varied in terms of chronological and cultural provenance. Identification the different characteristics of technological and utilitarian pottery is under discussion, as well as methods of their written description or by using the selected coding systems. The next step is to identify components of vessels structure. As an example selected fragments of pottery with characteristic micromorphology forms are used; students are thought methods of their description as well. Then students analyse pottery by using specific examples, techniques and types of decorative themes and methods of their description and coding based on selected proposals of different authors. In the end of the course the issues concerning chronology, function, social position and the importance of ceramics are discussed.</p>
<p>Cele i efekty kształcenia:</p>	<p>Student: 1) uzyskuje zaawansowaną wiedzę na temat technologii stylistyki i zdobnictwa ceramiki neolitycznej; 2) potrafi poprawnie wykorzystać podstawowe narzędzia umożliwiające analizę makroskopową ceramiki; posiada umiejętności rozpoznawania ceramiki neolitycznej pod względem funkcjonalnym (ceramika stołowa i kuchenna) oraz chronologiczno-kulturowym (główne cykle technologiczne: wczesnowstęgowy, pucharowy, późnowstęgowy, amforowy, sznurowy); umie zidentyfikować, opisać i zapisać z wykorzystaniem najpowszechniej stosowanych systemów technologiczno-użytkowe cechy badanej ceramiki, a także jest w stanie sporządzić poprawny pod względem formalnym opis zdobnictwa typowych fragmentów ceramiki, również z wykorzystaniem najpopularniejszych systemów sformalizowanego zapisu elementów i wątków zdobniczych. 3) Student rozumie znaczenie analizy ceramiki dla studiów nad okresem neolitu oraz różnorodne możliwości wykorzystania jej do studiów nad chronologią, zróżnicowaniem kulturowym, organizacją miejsc osadowych, badaniem problemów związanych z kontynuacją/dyskontynuacją osadnictwa na danym terenie, a nawet do studiów nad procesami demograficznymi i przemianami społecznymi.</p>
<p>Objectives and learning outcomes:</p>	<p>Student: 1) gains the advanced knowledge of technology, design and decorative motifs of Neolithic pottery; 2) gains the skills necessary to use correctly the basic tools for the macroscopic analysis of ceramics, has the ability to recognise Neolithic ceramics in terms of functional (so called table ceramic and kitchen ware) and chronological-cultural (the</p>

	<p>main technological cycles); knows how to identify, describe and record with help of the most widely used systems, technological and operational characteristics of the tested ceramics and is also able to draw up the formal description of the ornamentation of typical fragments of pottery, using the most formalized systems of recording elements and decorative threads.</p> <p>3) Student gains the understanding of pottery analysis for the study of Neolithic period and in particular the various possibilities of using pottery analysis for the study of chronology, cultural diversity, the organization of dwelling sites, and issues related to the continuation/discontinuation of settlement in the area, and even to the study of demographic processes and social change.</p>
<p>Zalecana literatura:</p>	<p>J. Czebreszuk, A. Koško, M. Szmyt, <i>Zasady analizy źródeł ceramicznych z okresu późnego neolitu oraz interstadium epok neolitu i brązu na Kujawach</i>, [w:] A. Koško, M. Szmyt, <i>Opatowice — Wzgórze Prokopiaka</i>, t. I, Poznań 2006, s. 39–64.</p> <p>O. Felczak, <i>Wyniki badań wykopaliskowych na osadzie kultury rzucewskiej w Rewie, gm. Kosakowo, woj. Gdańsk</i>, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. XXXV: 1984, s. 51–68.</p> <p>U. Kobylińska, Z. Kobyliński, <i>Kierunki etnoarcheologicznego badania ceramiki: przegląd problematyki</i>, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, r. XXIX: 1981, s. 43–53.</p> <p>A. Koško, <i>Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych. Grupa mątewska</i>, Poznań 1981, s. 22–61.</p> <p>S. Kukawka, <i>Ceramika naczyniowa z osady ludności kultury pucharów lejkowatych w Szczecinie-Ustowie (stanowisko I)</i>, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia”, t. VII: 1984, s. 41–86.</p> <p>S. Kukawka, <i>Archeologiczna struktura zbiorów ceramiki z osad neolitycznych</i>, „Folia Praehistorica Posnaniensia”, t. XIII/XIV: 2005, s. 311–321.</p> <p>J. Wierzbicki, <i>Łupawski mikroregion osadniczy ludności kultury pucharów lejkowatych</i>, Poznań 1999, s. 51–140.</p>
<p>Recommended reading:</p>	<p>J. Czebreszuk, A. Koško, M. Szmyt, <i>Zasady analizy źródeł ceramicznych z okresu późnego neolitu oraz interstadium epok neolitu i brązu na Kujawach</i>, [w:] A. Koško, M. Szmyt, <i>Opatowice — Wzgórze Prokopiaka</i>, t. I, Poznań 2006, s. 39–64.</p> <p>O. Felczak, <i>Wyniki badań wykopaliskowych na osadzie kultury rzucewskiej w Rewie, gm. Kosakowo, woj. Gdańsk</i>, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. XXXV: 1984, s. 51–68.</p> <p>U. Kobylińska, Z. Kobyliński, <i>Kierunki etnoarcheologicznego badania ceramiki: przegląd problematyki</i>, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, r. XXIX: 1981, s. 43–53.</p> <p>A. Koško, <i>Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych. Grupa mątewska</i>, Poznań 1981, s.</p>

22–61.

S. Kukawka, *Ceramika naczyniowa z osady ludności kultury pucharów lejkowatych w Szczecinie-Ustowie (stanowisko 1)*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia”, t. VII: 1984, s. 41–86.

S. Kukawka, *Archeologiczna struktura zbiorów ceramiki z osad neolitycznych*, „Folia Praehistorica Posnaniensia”, t. XIII/XIV: 2005, s. 311–321.

J. Wierzbicki, *Łupawski mikroregion osadniczy ludności kultury pucharów lejkowatych*, Poznań 1999, s. 51–140.